

گزارش طراحی نقشه راه زیست فناوری کشاورزی ایران

(خلاصه مدیریتی)

کارفرما:

سازمان توسعه زیست فناوری معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری

مشاور:

پاییز ۱۳۹۵

مشاور	 بنیاد توسعه مدیریت	پروژه	نقشه راه زیست فناوری کشاورزی ایران	صفحه	۴ از ۲
شناسه	FMC-President-TR-۹۴۰۷	سند	خلاصه مدیریتی	تاریخ تهیه	۱۳۹۵/۰۸/۰۹

مقدمه:

پروژه «تدوین نقشه راه زیست فناوری کشاورزی ایران» با هدف دستیابی به اهداف مطروحه در برنامه‌های توسعه‌ای کشور و رسیدن به ۳ درصد بازار جهانی مطابق قراردادی با ستاد توسعه زیست فناوری معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری به «مرکز توسعه مدیریت فدایی منش» سپرده شد.

۱- فازهای پروژه:

پروژه در سه فاز انجام شد:

۱-۱- فاز ۱- مطالعه و شناخت وضع موجود زیست فناوری کشاورزی در ایران و جهان

فاز اول به شیوه مطالعه کتابخانه ای و مراجعه به سازمان‌های مرتبط انجام شد که مشتمل بر ۹ سند می‌باشد.

۱-۲- فاز ۲- تهیه نقشه راه فناورانه محصولات و فناوری های نوظهور در زیست فناوری کشاورزی

فاز دوم به شیوه مراجعه حضوری با متخصصان و جستجوی اینترنتی صورت پذیرفت. فهرست تجهیزات، مواد و فناوری مورد نیاز تولید هر محصول، ساختار شکست و درخت فناوری محصولات تهیه و تدوین شد.

۱-۳- فاز ۳- تهیه برنامه ملی توسعه فناوری ها و محصولات زیستی در حوزه کشاورزی

در فرآیند اجرایی فاز نقاط ضعف و قوت‌ها، تهدیدها و فرصت‌ها در حوزه‌های مختلف زیست فناوری کشاورزی در ایران را شناسایی و با استفاده از روش SWOT داده‌ها مورد تحلیل قرار گرفته شدند. در نهایت پس از تحلیل داده‌ها، استراتژی مناسب در حوزه‌های مختلف زیست فناوری کشاورزی تدوین شد.

۱-۳-۱- تدوین نقشه راه زیست فناوری مبتنی بر زمان

برای تدوین نقشه راه زیست فناوری کشاورزی کشور با مطالعه شرایط گذشته، میزان نیاز کشور، شرایط تولید و بررسی زیرساخت‌های موجود پنج سناریو تدوین شد.

۱- سناریو ۱: روند رشد تولید محصولات زیست فناوری کشاورزی همانند ۱۰ سال گذشته باشد.

در این سناریو سهم ایران از تولید جهان ۰,۰۶ درصد در سال ۱۴۰۴ بدست آمد.

۲- سناریو ۲: روند رشد تولید محصولات زیست فناوری کشاورزی همانند روند رشد جهانی باشد.

در این سناریو سهم ایران از تولید جهان ۰,۰۸ درصد در سال ۱۴۰۴ بدست آمد.

۳- سناریو ۳: پیشنهاد مشاور: روند رشد تولید میانگین روند رشد گذشته و روند رشد جهانی باشد.

در این سناریو سهم ایران از تولید جهان ۰,۰۷ درصد در سال ۱۴۰۴ بدست آمد.

مشاور	 بنیاد توسعه مدیریت	پروژه	نقشه راه زیست فناوری کشاورزی ایران	صفحه	۴ از ۱۳
شناسه	FMC-President-TR-۹۴۰۷	سند	خلاصه مدیریتی	تاریخ تهیه	۱۳۹۵/۰۸/۰۹

۴- سناریو ۴: روند رشد تولید محصولات زیست فناوری کشاورزی مطابق با رسیدن به سهم ۳٪ از بازار بیوتکنولوژی کشاورزی جهان باشد.

در این سناریو برای هر محصول برنامه ریزی برای رسیدن به سهم ۳ درصدی انجام شد.

۵- سناریو ۵: همه ایران تحت پوشش تولید محصولات زیست فناوری قرار گیرد.

در این سناریو فرض شد که ۱۰ درصد از سطح زیر کشت کل کشور تراریخت کاشته شود، برای ۵۰ درصد احیای باغات از نهال کشت بافت استفاده شود، در ۵۰ درصد سطح زیر کشت از زیست مهارگرها و کودهای زیستی مصرف شود و کل صنایع تولید دام و طیور، آبزیان از واکسن و افزودنی و کیت استفاده کنند. در صورتی که این اتفاق عملی شود، میزان سهم ایران از تولید جهانی زیست فناوری کشاورزی ۴/۱۳ درصد خواهد بود.

۱-۳-۲- تعیین اولویت‌های تخصص منابع انسانی، زیرساخت‌ها و آزمایشگاه‌های مورد نیاز به منظور جهت دهی حمایت‌های دولتی

با توجه به مطالعات انجام شده و اطلاعات مندرج در مستند فاز ۳، کشور ایران برای رسیدن به سهم ۴/۱۳ درصد از بازار جهانی (مقایسه با آمار آمریکا) هیچ کمبودی از نظر منابع انسانی، فناوری (تجهیزات، مواد و دانش فنی) ندارد، ولی در حوزه زیر ساخت‌های آزمایشگاهی و شرکتهای دانش بنیان در کنار استفاده از ظرفیت کامل شرکتهای موجود نیاز به تاسیس شرکتهای جدید و افزایش بهره‌وری آنها می‌باشد.

۱-۳-۳- فهرست محصولات دارای اولویت در کشور

بر اساس دیدگاه‌های کارشناسان کارگروه‌های کشاورزی ستاد توسعه زیست فناوری کشور اولویت تولید محصولات زیست فناوری به ترتیب ۱- تراریخت ۲- کشت بافت ۳- زیست مهارگرها ۴- کود زیستی ۵- واکسن‌ها ۶- افزودنی‌های خوراک دام و طیور ۷- کیت تشخیص، مشخص شد.

برهمین اساس اولویت تولید محصولات تراریخت به شرح زیر می‌باشد:

✓ اولویت اول: پنبه، کلزا، ذرت، چغندر قند، برنج

✓ اولویت دوم: سویا، یونجه، نیشکر

✓ اولویت سوم: حبوبات، سیب زمینی، پیاز، سورگوم، پایه داران، پایه هسته داران، پایه مرکبات

اولویت تولید محصولات کشت بافت:

۱- گردو ۲- پسته ۳- سیب زمینی ۴- پایه‌های دانه دار ۵- خرما ۶- پایه‌های هسته دار ۷- گیاهان زینتی

۲- نتیجه گیری و جمع بندی

برای رشد ایران به میزان ۴,۱۳٪ از بازار جهانی زیست فناوری کشاورزی الزامات زیر لازم الاجرا می‌باشد.

۱- افزایش تعداد شرکتهای دانش بنیان در حوزه زیست فناوری کشاورزی و ارتقای ظرفیت تولید شرکتهای موجود

۴ از ۴	صفحه	نقشه راه زیست فناوری کشاورزی ایران	پروژه	 بنیاد توسعه مدیریت	مشاور
۱۳۹۵/۰۸/۰۹	تاریخ تهیه	خلاصه مدیریتی	سند	FMC-President-TR-۹۴۰۷	شناسه

- ۲- ترویج و فرهنگ سازی مصرف محصولات زیست فناوری کشاورزی
- ۳- حمایت بخش دولتی برای تولید و مصرف
- ۴- بازاریابی ملی و بین المللی برای محصولات زیست فناوری کشاورزی
- ۵- تسهیل قوانین صادرات برای محصولات زیست فناوری کشاورزی
- ۶- کاهش تعرفه گمرکی برای صادرات
- ۷- افزایش تعرفه واردات محصولات زیست فناوری کشاورزی که در کشور توان علمی و عملی و امکانات تولید آنها وجود دارد
- ۸- تدوین و الهام استفاده از استانداردهای بین المللی برای تولید محصولات زیست فناوری کشاورزی
- ۹- تعریف برند و معرفی به بازارهای منطقه‌ای و جهانی
- ۱۰- تسهیل شرایط حمل و نقل بین المللی
- ۱۱- تسهیل روابط پولی و بانکی ایران با جهان